

Balkon-onderwijs in Maassluis

Drempelloos door de basisschool

In Maassluis laat het team van IKC Het Balkon het onderwijssysteem afstemmen op het kind, in plaats van andersom. Dankzij het 'Balkon-onderwijs' kan elk kind zoveel mogelijk drempelloos op eigen niveau doorstromen. Dankzij instructiegroepen, en ondersteund door Snappet. Het kind staat centraal, is eigenaar van zijn leerproces. Kom mee, op bezoek op Het Balkon.

door René Lamers

Noordvliet, Maassluis, Zuidvliet. De 'thuishavens' (groepen) in de onderbouw van IKC Het Balkon zijn vernoemd naar lokale havens. Die in de bovenbouw naar internationale havens: Rotterdam, Shanghai, New Orleans. Vanuit school zie je de containerschepen en cruiseboten voorbijvaren. Dit IKC, met 232 leerlingen en 80 kinderen van het kinderdagverblijf, kent sinds een jaar het Balkon-onderwijs. Een systeem dat z'n oorsprong vond in de explosieve toename van het aantal leerlingen en de visie van het team.

Differentiatie en doorgaande leerlijn

De school begon 8 jaar geleden met combinatiegroepen, omdat ze nog onvoldoende kinderen had voor aparte groepen. Eenmaal volgroeid, wilden leerkrachten de combinaties handhaven. Ze hadden namelijk voordelen. Inmiddels zijn de leerlingen ingedeeld in thuishavens. Elke thuishaven is samengesteld uit twee leerjaren, waarbij instructie plaatsvindt in thuishavens, leerjaren en instructiegroepen. Zo is er ruimte voor differentiatie en extra aandacht voor kinderen die dat nodig hebben. Behalve niveaoverschillen is er nu ook een doorgaande leerlijn mogelijk. Twee keer per jaar bekijkt het team de indeling van de groepen en welke leerling kan wisselen van groep - vaker wisselen zou tot onrust leiden.

Deuren staan altijd open

Differentiatie is mede mogelijk dankzij Snappet, waarbij de leerkracht het werk van de leerlingen kan volgen. Het scheelt nakijkwerk en helpt bij de lesvoorbereiding. Kinderen leren samenwerken, doordat hiervoor ruimte is in de lessen en in projecten. Bijvoorbeeld bij wereldoriëntatie. Regelmatig lopen leerlingen samen in en uit de klas, om in de werkruimten buiten de klas aan de slag te gaan. Toch is er rust in het gebouw. “De deuren staan altijd open, ook wanneer ze dicht zijn”, vertelt directeur Anneke van den Beukel. “Je kunt altijd binnenlopen. Bij de peuters en kleuters stimuleren we dat ze bij elkaar gaan kijken, waardoor ze een andere groep niet als een drempel ervaren.”

Veiligheid en rust

Het team van Het Balkon werkt aan een veilige en rustige schoolcultuur, voor een optimale onderwijs sfeer. Er zijn protocollen en regels en het principe dat de leerkrachten van elk kind leerkracht zijn. Na een voorval of een incident schrijven de leerling in de bovenbouw hun verhaal in een verslagenschriftje. In een nagesprek met de leerkracht wordt altijd besproken hoe het de volgende keer anders kan. Dankzij de methode Kwink voor sociaal-emotioneel leren kunnen ze voor zichzelf opkomen en iets bespreekbaar maken.

Leerlingen hebben veel regie op hun leren. Ze stellen lange-termijndoelen en doelen per dag. Cijfers worden nog steeds gegeven; wellicht wordt dit in de toekomst anders. Belangrijker is het portfolio dat ze aan hun ouders mogen presenteren. Zo laten ze zelf zien wat ze aan hun doelen hebben gedaan en waar ze staan. Anneke: “Wij bereiden kinderen niet meer voor op een goede baan, zoals we vroeger deden, maar op een goed bestaan.”

Elk kind hoort erbij, zo is de overtuiging van het team. Afgelopen twee jaar ging geen kind naar het speciaal basisonderwijs. Dankzij het balkon-onderwijs is er ruimte voor ondersteuning, voor aangepaste lesstof of extra aandacht. “De leerlingen voelen zich fijn, alleen de leerkrachten hebben soms het gevoel dat ze niet genoeg leren. Ik zeg dan dat ze nog steeds stappen maken, maar dat de stappen kleiner zijn.”

Balkon-onderwijs in drie stappen

Wat deed het team van Het Balkon om kindgericht onderwijs mogelijk te maken?

Teamgeest en eigenaarschap

We staan er samen voor, is de cultuur in het team. De deuren staan open, leerkrachten kijken bij elkaar in de klas. De directeur faciliteert, de leerkracht is eigenaar van zijn/haar werk. De directeur kenmerkt zich met dienend leiderschap in een lerende organisatie. "Ik kan niet alles organiseren, de mensen zijn aan zet." Het team kan een leerkracht vrijspelen voor bijvoorbeeld de ontwikkeling van thema's. Het MT is breed opgezet.

Goed contact met ouders

Leerkrachten en ouders vormen samen een team rond de leerling. Ze wisselen met elkaar informatie uit, die thuis of in de klas van nut zijn. Naast het tienminutengesprek is er het 'omgekeerd oudergesprek': ouders geven aan wat hun kind nodig heeft. Het team stelt zich kwetsbaar op, maar wel overtuigend.

Focus op het kind

Altijd staat centraal wat het kind ten goede komt. Elk kind werkt aan persoonlijke doelen. De resultaten worden met de kinderen besproken, waarna er voor elk kind weer nieuwe leerdoelen opgesteld worden.

Ook Het Balkon heeft doelen

Is het onderwijs op Het Balkon dan het walhalla? Nee, zegt directeur Anneke van den Beukel resoluut. Net als ieder kind heeft ook elk team ergens aan te werken.

1. Een nog beter rooster waarbij elk kind op de juiste plek zit met een goed ingesteld Snappet.
2. Meer ruimte voor de leerkracht voor momenten met zijn/haar klas. Het rooster kan als keurslijf aanvoelen.
3. Verantwoordelijkheden afstemmen wanneer een kind bijvoorbeeld wel in je thuishaven zit maar in de instructiegroep van een collega zit. Hoe krijg je dan beeld van diens ontwikkeling?
4. Een soepele overgang naar voortgezet onderwijs, waar eigenaarschap bij kinderen minder gewoon is.
5. Het lerarentekort en het tekort aan vervanging tijdens ziekte kan het kindgericht onderwijs kwetsbaar maken.

Anneke van den Beukel

‘In twee jaar ging geen kind naar het SBO. Elk kind maakt stappen, al zijn de stappen soms kleiner.’